

Jaarverslag Firma Ducks

2019

Eindpunt en Nieuw Begin

April 2020

I.I Terugblik

Met de focus op het doen van onderzoek naar de combinatie van repertoire theater en dans, en het ontwikkelen van een stijl daarin door Liliane Brakema heeft Firma Ducks een artistiek vruchtbaar jaar achter de rug. Firma Ducks heeft haar doelstellingen voor 2019 ruimschoots gehaald tijdens het maken van de zeer fysieke, compromisloze voorstelling *Er Zal Iemand Komen*. Voor Liliane is het resultaat van deze voorstelling een mijlpaal in haar artistieke onderzoek naar de combinatie van deze middelen. Dit punt is een mijlpaal die haar ruimte biedt om komende jaren breder, en meer vanuit het publiek te kunnen denken.

Foto uit de voorstelling *Er Zal Iemand Komen*

Artistiek heeft deze voorstelling in 2019 interessante vragen opgeworpen die consequenties hebben voor de organisatorische structuur, het beoogde publiek en de toekomst van Firma Ducks.

In 2020 zal hier meer vorm aan worden gegeven en zullen de plannen voor 2021-2024 verder worden uitgewerkt. Tevens worden dan de eerste stappen gezet om dit ook organisatorisch voor elkaar te krijgen.

I.2 Beschrijving Productie *Er Zal Iemand Komen*

Twee geliefden kopen een afgelegen huis aan een fjord om 'samen alleen' te zijn. Daar aangekomen wordt de spanning onverteerbaar als ze vermoeden dat er iemand zal komen die hun alleen-zijn zal verstoren. Als woorden tekortschieten, kunnen de man en vrouw zich uitsluitend nog op een fysieke manier uitdrukken. De hallucinerende, soms gewelddadige, herhalende beweging die regisseur Liliane Brakema aan de tekst toevoegt, drukt op een intense manier uit wat de personages niet met woorden kunnen zeggen.

Spel: Joost Bolt, Wendell Jaspers en Bram van der Heijden **Regisseur:** Liliane Brakema **Auteur:** Jon Fosse **Muzikale leiding:** Bauke Moerman
Scenograaf: Hendrik Walther **Kostuum ontwerp:** Sabine Okrouhlik
Dramaturgisch advies: Cecile Brommer **Choreografieadvies:** Giulio D'Anna

Van juni tot en met december 2019 werkte Firma Ducks in samenwerking met het NNT aan de voorstelling *Er Zal Iemand Komen*. Eerst een voorbereiding (in juni), daarna repetities (september) en vanaf begin november op tournee. Het artistieke team bestond van de min of meer vaste groep opnieuw uit Hendrik Walther, Bauke Moerman en Joost Bolt. Nieuw in het team waren Cecile Brommer, Sabine Okrouhlik (stage), Wendell Jaspers en Bram van der Heijden. Artistiek is de samenwerking met de nieuwe mensen goed genoeg bevallen om met alle nieuwe mensen (in verschillende projecten) ook een volgende samenwerking te plannen.

Artistiek was deze voorstelling in overleg met het NNT geformuleerd als opdracht om tot het uiterste te gaan met de zoektocht tussen fysiek en dans. De choreografie die Liliane wilde gebruiken was vorig jaar al uit het vooronderzoek met dansers ontstaan. Omdat ze daarmee niet ver genoeg kon komen in 'spel en tekst' moest deze zich herhalende, zeer fysieke choreografie nu eigen gemaakt worden door acteurs. Dit moest op een veilige, herhaalbare manier waarin een uitputtingsslag mogelijk zou zijn, zonder de spieren over te belasten. Hiervoor werd de hulp van choreograaf Giulio d'Anna gevraagd om een vast spiertrainingsschema te ontwerpen waarmee we iedere dag de repetities konden beginnen.

Wat betreft spel zijn we op zoek gegaan naar een performativiteit. In deze voorstelling betekende dit: Een mate van oncontroleerbaarheid die te maken had

met de aanwezigheid van het publiek, en een extreme concentratie op de ander,, meer dan op een vooraf vastgelegd spelparcours. Zo waren er bepaalde kaders - denk aan binnen 20 minuten doe je dit, op dat punt zit altijd een climax maar je weet nog niet hoe je er komt, als hij beweegt beweeg jij ook etc - maar weinig punten van houvast of 'veilige parcours' voor de acteurs. Voor de acteurs was het dus zowel kwa spel als fysiek een enorm spannende voorstelling om te spelen.

Als bijvangst in dit onderzoek, merkte Liliane wat betreft speelstijl hoe belangrijk voor haar de woorden 'live', een 'gebeurtenis samen met het publiek in het hier en nu' en 'het imperfecte' waren. Het nieuwe plan voor Firma Ducks lijkt voort te borduren op deze elementen.

Het onderliggend thema van de voorstelling zelf werd de relatie tussen liefde en extreem geweld als uitlaatklep als je er met woorden niet meer uit kunt komen. Liliane: *"Ik denk dat de voorstelling voor veel mensen ongemakkelijk was om naar te kijken, extreem intens, te spannend, te confronterend en voor anderen ook ronduit saai. Voor een tournee van 30 voorstellingen langs alle kleine plaatsen van Nederland zou ik een volgende keer meer rekening willen houden met de ongeoefende kijker, en minder met mijn eigen ontwikkeling als regisseur. Ik denk dat 5 jaar na mijn afstuderen een mooi moment is om de enorme focus op mijn ontwikkeling los te laten, omdat ik steeds meer een grotere verantwoordelijkheid voel dan alleen artistiek."*

"Tegenover de tekst ontwerpt Brakema boeiend bewegingsmateriaal, waarin de spelers ineens spannende intenties aan hun onderlinge strijd meegeven. Achter hun woordloze choreografie van aantrekken en afstoten, gaan meedogenloos machtsvertoon, verlangen en seksuele wellust schuil" -NRC-

I.3 Publieksbereik

Omdat de subsidie voor *Er Zal Iemand Komen* (vanuit het NNT) expliciet bedoeld was voor talentontwikkeling, was publieksbereik geen doel en had voor het NNT geen grote prioriteit op de marketingafdeling. In de grote steden was er veel publiek, maar in de kleine steden viel de opkomst tegen en achteraf gezien leende de voorstelling zich ook niet goed om op die plekken zonder contextprogramma te spelen.

Voortaan, ook bij coproducties waar de organisatie van de marketing bij de partner ligt, gaan wij hier meer verantwoordelijkheid voor nemen. Ook als dit betekent dat Liliane altijd mee moet voor nagesprekken want het is een gemiste kans om bij zo'n grote tournee niet meer aan publieksbinding te hebben kunnen doen.

Een les die in gesprekken achteraf met marketing professionals die niet van het NNT waren, bleek dat de marketing tekst veel te anekdotisch was voor hoe kunstzinnig de vorm van de voorstelling was, en daarmee soms niet de juiste toeschouwers bereikte. Ook concludeerde de groep zelf dat de voorstelling altijd veel beter viel als er een nagesprek aan gekoppeld was om mensen na deze ervaring, juist met elkaar in gesprek te laten gaan.

I.4 Ontwikkeling op Organisatorisch vlak

I.4.1 NNT als co-productiepartner

Voor Firma Ducks was het na Face to Face (2017), nuttig om voorstellingen en onderzoeken te coproduceren met Bellevue (2018) en NNT (2018 en 2019). NNT blijkt artistiek een perfecte co-productiepartner vanwege haar artistieke handtekening, type performers en organisatorisch sterke plek die alle vrijheid aan Liliane's ontwikkeling laat. Voor Firma Ducks is het fijn om niet als enige de financiële risico's te dragen, en in het geval het NNT heeft NNT beide samenwerkingen zelfs alles financieel afgedekt en de productie organisatorisch bijna volledig onder haar hoede genomen. Dit alles zonder artistieke vrijheid in te perken, sterker nog, deze juist aan te moedigen.

In 2019 betekende dit ook dat zij eindverantwoordelijk waren voor de PR, van poster tot PR-tekst, tot de energie die er wel en niet kon worden gestopt in het verkopen van kaarten op een vrij grote speellijst. De grootte van dit gezelschap, en haar hoofdfocus als 'grote zaal gezelschap' is tevens ook de zwakke plek in deze samenwerking (zie ook I.3). In een volgende samenwerking zouden de organisatorische taken beter verdeeld moeten worden zodat Firma Ducks meer stem heeft en dichterbij het publiek kan komen. Daarvoor heeft Firma Ducks een sterkere organisatorische kern nodig beginnend bij een zakelijk leider, zoals Corine Overvest die kan helpen met onderhandelingen, en de organisatorische belangen van Firma Ducks in de gaten kan houden bij een volgende samenwerking. En, als het even kan, ook op projectbasis een eigen, vaste marketingmedewerker.

I.4.2 Liliane als artistiek leider en organisatorische koers toekomst.

Voor Liliane hebben de eerste 5 jaar na haar afstuderen in het teken gestaan van absolute artistieke verdieping. Prioriteit had (zo ook in 2019) om artistiek zo ver mogelijk te komen, en zoveel mogelijk ervaring op te doen.

Interessant is dat het artistieke en organisatorische natuurlijk nooit los van elkaar staan. Dit maakt de noodzaak van het bestaan van Firma Ducks ook extra belangrijk maakt. (Grote) groepen mensen bij elkaar brengen, samen iets moois maken, echt durven zoeken in de repetitieruimte op een veilige manier, zijn allemaal eigenschappen die ook de organisatie daar omheen niet misstaan en waarvoor je een stukje talent moet hebben, maar er zeker ook het een en ander aan te leren is.

Daarom is Liliane in 2019 een leiderschaps cursus gestart bij Yourlab, waar ze samen met managers uit verschillende takken van sport op 8 zaterdagen per jaar samenkomen, cursussen krijgen en oefenen om zichzelf en elkaar tegen te komen. Dit heeft veel gebracht voor haar als artistiek leider van een potentieel veel grotere, en stabielere club die Firma Ducks in de toekomst stapsgewijs kan gaan worden en geholpen leiderschap op een speelsere manier te kunnen uitoefenen in het project dat op *Er Zal Iemand Komen* volgde.

Om hierin in kaart te brengen waar we nu staan, en stippen op de horizon te zetten voor de komende 4 jaar is Liliane twee dagen gaan werken en sparren met producent/coach/oud zakelijk leider Corine Overvest en dit heeft tot een hoop nieuwe artistieke plannen en mogelijke coproducties geleid om op die

manier een organisatorisch en artistiek sterke basis te hebben om een meerjarige subsidie aan te vragen in 2024.

I.4.3 Toekomst organisatorisch

Op dit moment schrijft Liliane een plan samen met Harm Witteveen dat binnen de stempel van Firma Ducks een stap dichterbij het publiek gaat en hopelijk tot een volgende productie leidt in 2021. Hierin gaat het dus om niet alleen artistiek tot het uiterste te gaan, maar dit keer alles in te zetten om tot het uiterste te gaan om ook een nieuw publiek (buiten de Randstad!) te verbinden, samen te brengen en onderdeel te maken van een 'gebeurtenis' meer nog dan 'alleen een theatervoorstelling'.

Hiervoor zou Lysanne van Esch de productie op zich kunnen nemen en zouden we met haar een vaste relatie als productie leider kunnen ontwikkelen, onderzoeken wij of Berbee de voorstellingen moet blijven verkopen of dat er een manier is waarop we zelf dichterbij de theaters en mensen kunnen komen, en of we iemand aan ons kunnen beginnen (Marije Rispens?) die voor ons continuïteit in de publiciteit kan waarborgen. Allen als vaste kern van ZZP'ers actief betrokken bij de projecten en op een laag pitje daar omheen.

Liliane: "Afsluitend kan ik zeggen dat ik blij ben dat ik artistiek voor mezelf zoiets compromisloos heb kunnen maken, om nu weer door een groothoeklens naar de wereld te kunnen kijken, en haar weer op een andere manier weer te gaan geven, op manieren ook dichterbij het publiek. Om dit op een duurzame manier te doen, groeit ook de behoefte weer voor minder gastregies en meer Firma Ducks in een krachtigere organisatievorm. Ik kijk ernaar uit daar komende tijd verder over na te denken"

